

COLUMN HUGO VAN DER POEL

Kauwgomzin

Vereniging
Sport en Gemeenten

Ik gleeed uit over de volgende zin: “(..) de overheid heeft een trend ingezet naar een actieve deelname van burgers waarin zij een grote mate van zelfstandigheid krijgen.” Iemand moet hierop hebben gekauwd, maar kreeg hem niet doorgeslikt. Nu zit deze zin onder mijn schoen en raak ik ’m niet kwijt.

Om de auteurs niet in verlegenheid te brengen, zal ik niet verklappen waar ik dit juweel van onbegrepen oorzakelijkheid en vaagtaal (zie www.vaagtaal.nl) heb gevonden. Maar inderdaad, de context was iets met sport en sociaal domein (nog zo’n vaagtaalig begrip). Vroeger waren ‘burgers’ mannen van middelbare leeftijd die over een goede werkkring en enig vermogen beschikten. Opvoeding, overgeërfde en verworven rechten, levenservaring en eigen middelen van bestaan maakten hen zelfstandig. De rest van de bevolking (kinderen, ouderen, vrouwen, armen, zeg zo’n 90%) was voor zijn zorg van die burgers afhankelijk, en bepaald niet zelfstandig. In de aangehaalde kauwgomzin heeft de overheid een trend ingezet waarin burgers zelfstandigheid krijgen. Kennelijk bestaan er tegenwoordig ook niet-zelfstandige burgers. Toch fijn dan dat er een overheid is om deze burgers zelfstandigheid te geven! Terzijde: verrassend dat er überhaupt nog mensen zijn die geloven dat de overheid trends kan inzetten. Ik wil niet onderschatten wat de overheid vermag, maar vraag me hier af of de overheid ook niet even een trend kan inzetten naar een actieve deelname aan sport en bewegen.

De aangehaalde kauwgomzin spreekt over ‘actieve deelname’, maar deelname waarin of waaraan? Voor (meer) consumptie (van sport)

heb je geen burgers nodig, maar consumenten, die al dan niet zelfstandig hun eigen behoeften bevredigen. Burgers nemen – per definitie – deel aan de publieke zaak, dus aan zaken die boven consumptie en de zorg om het dagelijks bestaan uitrijzen. Lange tijd is de groei van het aantal burgers gepaard gegaan met de groei van de overheid. De overheid was immers het voertuig van de regerende burgers (= democratie) om gezamenlijk genomen besluiten in daden om te zetten. Een kleinere overheid betekent zo gezien meer particuliere consumptie, en minder mogelijkheden voor burgers om als collectiviteit iets te besluiten en uit te voeren.

Verenigingen zijn vaak als democratische leerscholen of democratieën in het klein gezien. Mensen werden (en worden) lid van een vereniging om in gezamenlijkheid iets tot stand te brengen, wat ze alleen niet konden of kunnen bereiken (de organisatie van een competitie, de aanleg van een voetbalveld, een sociaal verband waarin men zich welkom voelt, etc.). De nadruk die ‘de sport’ – NOC*NSF voorop – tegenwoordig legt op ‘vraaggerichtheid’ en het benaderen van de sporter als sportconsument, roept de vraag op wat dit zegt over de noodzaak en mogelijkheid tot gezamenlijke (democratische) besluitvorming over verenigingsaangelegenheden. Volstaat consumptie van sport, omdat we daar nu rijk genoeg voor zijn, en is dat wat we bedoelen met ‘actieve deelname’? Of wordt de ALV vervangen door nieuwe vormen van actieve deelname in de sport en gezamenlijke besluitvorming? Zo ja, hoe dan? Zet de sport hier een nieuwe trend in? Mag u geheel zelfstandig even op kauwen.

Hugo van der Poel is directeur van het Mulier Instituut